

(สำเนาคู่มือ)

คำสั่งอ้างอิงของสหพันธ์อย

ที่ ๒๕๔ / ๒๕๖๐

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันควบคุมโรคไม่ติดต่อ อ้างอิงของสหพันธ์อย (NCD Board)

โรคไม่ติดต่อเป็นกลุ่มของความเจ็บป่วยเรื้อรังที่เป็นปัญหาสาธารณสุข ระดับโลก ระดับประเทศ กระทรวงสาธารณสุข ได้ครรชนักดึงปัญหานี้ จึงมีนโยบายเน้นหนักในการควบคุมป้องกันและดูแล รักษาโรคไม่ติดต่อ โดยเฉพาะโรคเบาหวาน และโรคความดันโลหิตสูง และบูรณาการงานในระดับกระทรวง/ ระดับจังหวัด ส่วนในระดับอ้างอิงให้มูลนิธิการป้องกันควบคุมโรคไม่ติดต่ออ้างอิง (NCD Board) ขับเคลื่อนการป้องกันควบคุมโรคไม่ติดต่อในพื้นที่ มีการคัดกรองในประชาชนเพื่อหากลุ่มเสี่ยง ดูแล กลุ่มป่วยให้เข้าถึงบริการไม่ให้เกิดภาวะแทรกซ้อน ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในทุกกลุ่ม และพัฒนาสถาน บริการให้มีมาตรฐาน

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการบูรณาการป้องกันควบคุมโรคไม่ติดต่ออ้างอิงของสหพันธ์อย มี ประสิทธิภาพ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันควบคุมโรคไม่ติดต่ออ้างอิงของสหพันธ์อย (NCD Board) ดังมี รายนามต่อไปนี้

๑. คณะกรรมการอำนวยการ

๑. นายชนกร ทิพย์ประเสริฐสุข	นายอ้างอิงของสหพันธ์อย	ประธาน
๒. นายสมพงษ์ พัฒนกิจไฟโจน	ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสหพันธ์อย	รองประธาน
๓. นายสมวงศ์ ประพันธวงศ์	สาธารณสุขอ้างอิงของสหพันธ์อย	รองประธาน
๔. นางนันทวรรณ สีบสายเผาพันธุ	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
๕. นางพัตรพร คงแทน	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ	กรรมการ
๖. นายวัฒนา ชุมภูร	ผอ.รพ.สต.บ้านดอนจวง	กรรมการ
๗. นางประภาศรี วชิรศิริ	ผอ.รพ.สต.บางสะพาน	กรรมการ
๘. นายวารุฒ ขัยรัตนประภา	ผอ.รพ.สต.ไชยราช	กรรมการ
๙. นายอำนาจ หมวดวัด	ผอ.รพ.สต.ช้างแรก	กรรมการ
๑๐. นางเพ็ญจันทร์ วสุธรรมรัตน์	ผอ.รพ.สต.บ้านศรีนคร	กรรมการ
๑๑. นางบังอร ลิมประภาณกุลกิจ	ผอ.รพ.สต.ทรายทอง	กรรมการ
๑๒. นายสุขเกษม หมวดวัด	ผอ.รพ.สต.บ้านบางเจริญ	กรรมการ
๑๓. นายผันชัย ตันเจริญ	ผอ.รพ.สต.บ้านบางเบิด	กรรมการ
๑๔. นายทวีศักดิ์ เสมาใหญ่	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ	กรรมการ
๑๕. นายกเทศมนตรี...		

๑๕. นายกเทศมนตรีตำบลบางสะพานน้อย	กรรมการ
๑๖. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลปากเพรอก	กรรมการ
๑๗. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางสะพาน	กรรมการ
๑๘. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลลังแข้งแรก	กรรมการ
๑๙. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทรายทอง	กรรมการ
๒๐. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลไชยวัฒน์	กรรมการ
๒๑. นางทศนันภรณ์ ประจักษ์วิมุต พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ	กรรมการและเลขานุการ

บทบาทหน้าที่

๑. กำหนดคิดทางการให้ร่วมความคุ้มครองติดต่อในระดับอำเภอให้สอดคล้องกับมาตรการของจังหวัด ตั้งแต่คัดกรองโรคเบื้องต้น ความดันโลหิตสูง และการแยกผู้ป่วยตามปัองจาระชีวิต ๗ สี การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในกลุ่มเสี่ยง การสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ
๒. จัดทำแนวทางการดำเนินงานและสนับสนุนการดำเนินงานของพื้นที่
๓. กำกับพื้นที่ให้ดำเนินกิจกรรมตามนโยบายกระทรวง นโยบายจังหวัดและนโยบายอำเภอในการดำเนินงานควบคุมโรคไม่ติดต่อกลุ่มป่วยเพื่อไม่ไปสรุษรุนแรงหรืออันตราย ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในกลุ่มเสี่ยง
๔. กำกับติดตามให้พื้นที่บันทึกข้อมูลในระบบอิเล็กทรอนิกส์โปรแกรมพื้นฐานของหน่วยงาน
๕. กำกับ ติดตาม ประเมินผล การทำงานของพื้นที่ แก้ไขปัญหา อุปสรรค ให้เป็นไปด้วยความเรียบเรียง

๒. คณะกรรมการดำเนินงาน

๑. นายสมพงษ์ พัฒนกิจໄพโรจน์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลบางสะพานน้อย ประธาน	
๒. นายสมวงศ์ ประพันธวงศ์ สาธารณสุขอำเภอบางสะพานน้อย	รองประธาน
๓. นางพัตราพร คงแท่น พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ	กรรมการ
๔. นางสุมาลี นาคใหญ่ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ	กรรมการ
๕. น.ส.เฉลิมชัยวุฒิ อุทุมพร พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ	กรรมการ
๖. นางพนิดา ชุมภูร นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ	กรรมการ
๗. น.ส.รุ่งฤทัย มุสิกสังข์ นักวิชาการสาธารณสุข	กรรมการ
๘. น.ส.สุพัตรา อินหมาดย นักวิชาการสาธารณสุข	กรรมการ
๙. นายรัฐพงศ์ พูเพ่อง แพทย์แผนไทยปฏิบัติการ	กรรมการ
๑๐. น.ส.รัตนกานต์ ตีทอง นักกายภาพบำบัดปฏิบัติการ	กรรมการ
๑๑. น.ส.อโนทัย พุคลสวัสดิ์ นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ชำนาญการ	กรรมการ
๑๒. น.ส.อรอนุมา สุวรรณรัตน์ เภสัชกรปฏิบัติการ	กรรมการ

๑๔. น.ส.วิฤทธิ์สรา วัชรสัมพันธุ์กุล พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

กรรมการ

๑๕. นางทศนันกรณ์ ประจักษ์วิมล พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ กรรมการและเลขานุการ

๑๖. น.ส.รัตนากรณ์ ฉันทะวิริยะกิจ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

บทบาทหน้าที่

๑. จัดทำแผนปฏิบัติการระดับอำเภอ/ตำบล ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาในพื้นที่ และประสานงาน/ถ่ายทอดแผนปฏิบัติการลงสู่การปฏิบัติในพื้นที่ เพื่อให้เป็นแนวทางเดียวกัน
๒. ขับเคลื่อนการป้องกันควบคุมโรคไม่ติดต่อของอำเภอทางสาธารณสุข ให้มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมทั้งการคัดกรองคันหารोคร การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันภาวะแทรกซ้อนและการฟื้นฟูสุขภาพ ทั้งในระดับบุคคลและทุติยภูมิ
๓. บริหารจัดการให้คุณป่วยได้เข้าถึงบริการ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ตรวจหาภาวะแทรกซ้อน ตา ไต เห้า ในผู้ป่วยเบ้าหวาน ผู้ป่วยความดันโลหิตสูง และประสานงานคับຄันธารกรรมการ Service Plan
๔. สนับสนุน ประสานงาน พัฒนา คลินิก NCD ศูนยวิชาชีพ
๕. พัฒนาระบบข้อมูล และฐานข้อมูลโรคเบ้าหวาน ความดันโลหิตสูง ระดับอำเภอเพื่อให้ข้อมูลสามารถเชื่อมโยงได้ระหว่าง รพ.สต. และ รพ.
๖. กำกับ ติดตาม ประเมินผล และแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
๗. สรุปผลการดำเนินงาน เสนอต่อคณะกรรมการ คปสอ.บางสะพานน้อย
๘. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ขอให้คณารมย์ที่ได้รับการแต่งตั้งดำเนินงานให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

สั่ง ณ วันที่ ๑๗ กรกฏาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

(นายชนกร ทิพย์ประเสริฐสุข)
นายอำเภอบางสะพานน้อย

ร่าง.....
พิมพ์.....
ทาน.....

๙

มาตรฐานวิธีปฏิบัติ

วิธีปฏิบัติ		ฉบับแก้ไข	ครั้งที่ ๕/๖๐
CUP	บางสะพานน้อย	วันที่	วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๐
วิธีปฏิบัติเรื่อง	ระเบียบปฏิบัติของทางการสื่อสารระหว่าง	แผนกที่เกี่ยวข้อง	เวชปฏิบัติ, ER, OPD
	รพ.สต กับ CUP รพ.แม่ข่าย	ห้องตรวจ ๑, ๒, ห้องยา, NCD	
หน่วยงาน	รพ.สต. สำนักงานบางสะพานน้อย		

ให้มีการติดต่อสื่อสารเพื่อบริการ CASE, ขอข้อมูล, ประสานงานต่าง ๆ ผ่านช่องทางการสื่อสารดังนี้

๑. โทรศัพท์พื้นฐาน

ในเวลาราชการ (Consult แพทย์ที่ปรึกษา)

โทรฯ-๐๓๒ ๖๘๘-๐๒๕ ต่อแผนก ๒๑๕-OPD เพื่อต่อแพทย์ที่ปรึกษา

นอกเวลาราชการ (Consult แพทย์เวรนั้น ๆ)

โทรฯ-๐๓๒ ๖๘๘-๐๒๕ ต่อห้องปัตร เพื่อต่อแพทย์เวร

โดย ในเวลาราชการให้ปรึกษาแพทย์ที่ปรึกษา

นอกเวลาราชการให้ปรึกษาแพทย์เวรตามตารางปฏิบัติงาน

๒. Line: ผ่านทาง Line CUP, บางสะพานน้อย และ Line NCD, BPN

๓. โทรศัพท์มือถือใช้ในงานราชการ

- โทรศัพท์เคลื่อนที่ของเจ้าหน้าที่เฉพาะรายบุคคล

๔. วิทยุสื่อสาร

- มีการติดต่อทางวิทยุสื่อสารผ่านคลื่นความถี่ ๑๕๕๕๗๕

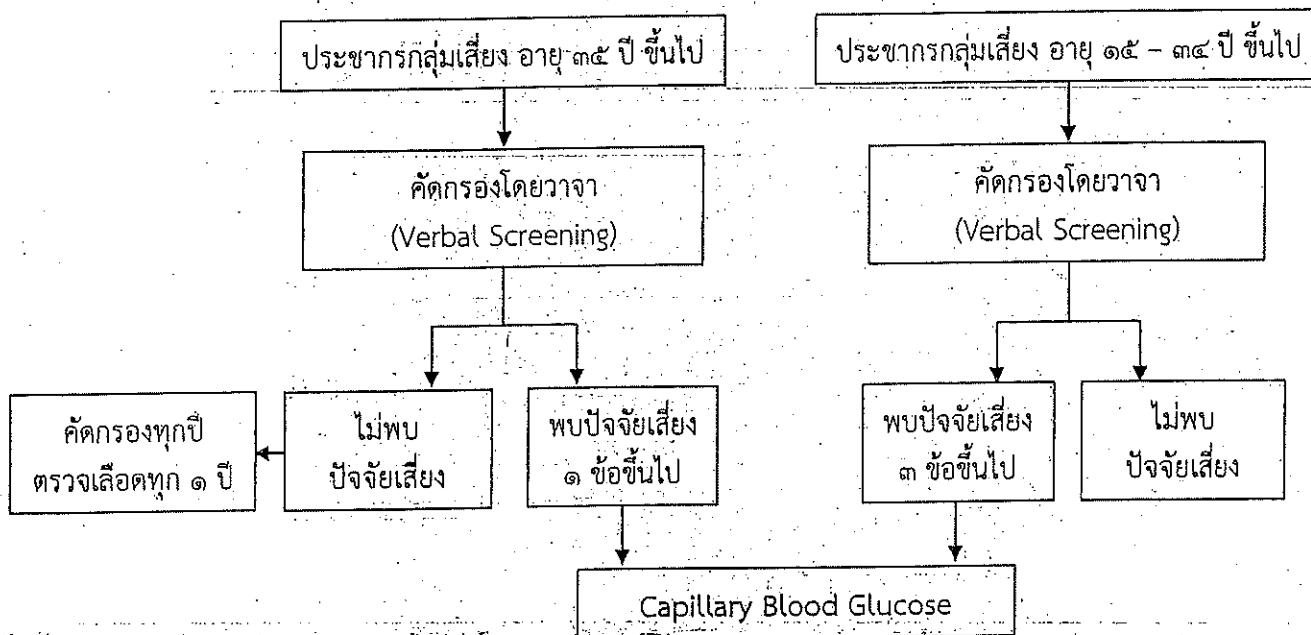
วันที่บังคับใช้	จัดทำโดย..... กองหน้างาน ..... วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๐ (นางศศินันนารณ์ ประจักษ์วิมล)
๒ ตุลาคม ๒๕๖๐	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
ปรับปรุงครั้งที่ ๑.	อนุมัติโดย..... วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๐ (นายสมพงษ์ พัฒนกิจเพรจน์)
ปรับปรุงครั้งที่ ๒.	
ปรับปรุงครั้งที่ ๓.	ผู้อำนวยการโรงพยาบาลบางสะพานน้อย

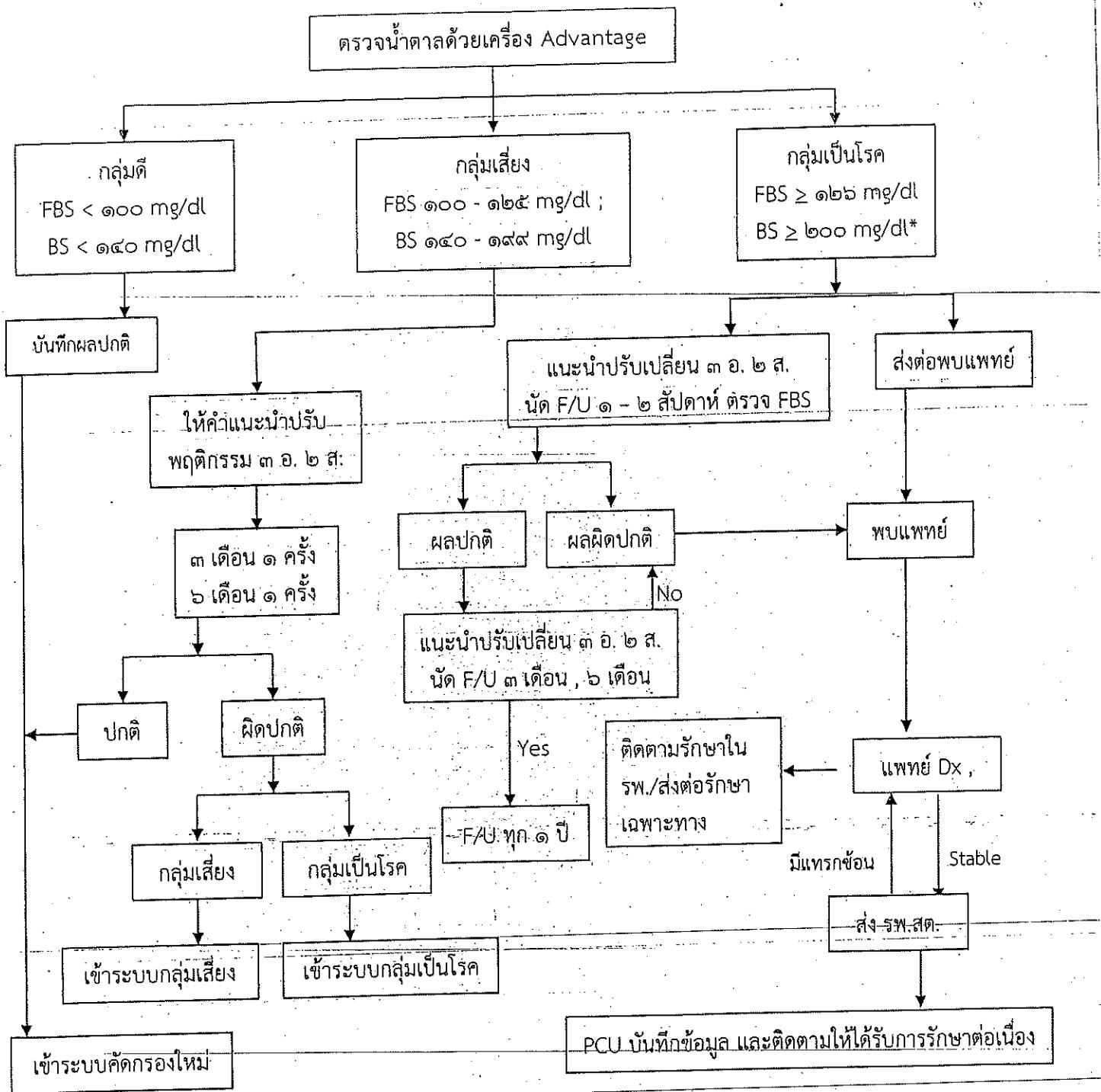
มาตรฐานวิธีปฏิบัติ

วิธีปฏิบัติ		ฉบับแก้ไข	ครั้งที่ ๕/๒๕๖๐
CUP	บางส่วนน้อย	วันที่	วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๐
วิธีปฏิบัติเรื่อง หน่วยงาน	แนวทางการคัดกรองผู้ป่วยโรคเบาหวาน รพ.สต. เขตอำเภอบางสะพานน้อย	แผนกที่เกี่ยวข้อง	กลุ่มงานเวชปฏิบัติครอบคลุม และขุนชน , ER , OPD,NCD โรงพยาบาลบางสะพานน้อย

ขั้นตอนการปฏิบัติ

แผนภูมิที่ ๑ แนวทางการคัดกรองผู้ป่วยเบาหวาน

หมายเหตุ รายที่ตรวจ BS ≥ 200 mg/dl เมื่อส่งต่อพับแพทย์เพื่อรับการตรวจวินิจฉัยโรคให้ NPO ในวันที่นัดพับแพทย์ด้วย

วันที่ยังค้างไว้ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๐ ปรับปรุงครั้งที่ ๑ ..... ปรับปรุงครั้งที่ ๒ ..... ปรับปรุงครั้งที่ ๓	จัดทำโดย..... กานต์ พัน ภานุ ..... วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ (นางทัศนันทร์ ประจักษิริมล) พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ อุบมคติโดย..... วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ (นายสมพงษ์ พัฒนกิจไฟโรจน์) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลบางสะพานน้อย

คำขอรับข่ายแนววิธีการคัดกรองผู้ป่วยเบาหวาน

ผู้ที่มีปัจจัยเสี่ยงต่อโรคเบาหวาน (การคัดกรองด้วยวิชา)

ผู้มีอายุ ๓๕ ปี ร่วมกับปัจจัยเสี่ยง	ผู้มีอายุ ๓๕ - ๗๐ ปี ร่วมกับ
๑. พอ แม่ พน่อง เป็นเบาหวาน	๑. มีคอดำ รักแร้ดำ
๒. มีภาวะอ้วน	๒. กรรมพันธ์
๓. เป็นโรคความดันโลหิตสูง	๓. มีภาวะอ้วน
๔. ไขมันในเลือดสูง (TG , LDL)	๔. ความดันโลหิตสูง (BP ๑๔๐/๙๐ mmHg)
๕. GDM/ มีประวัติคลอดบุตรน้ำหนักมากกว่า ๕ กก.	
๖. มีประวัติ FBS สูง	

การคัดกรอง

- การคัดกรอง ถ้าผู้ป่วยมีอาการน้ำสลาย ไม่ว่าอยู่ในเกณฑ์อายุเท่าไหร่ ควรตรวจ FBS (เชิงรับ)
- เชิงรุก ประชาชนอายุ ≥ ๓๕ ปีขึ้นไปควรได้รับการตรวจ FBS อายุน้อยปีลักษณะครั้ง (ตามนโยบายกระทรวงสาธารณสุข)
- ผู้ที่พบปัจจัยเสี่ยงโดยเฉพาะผู้ที่มีญาติสายตรงลำดับแรก (พ่อ, แม่, พี่, น้อง) (First Degree Relative) เป็นเบาหวาน ควรได้รับการตรวจ FBS ทุกราย และแม้ว่าผล FBS จะปกติ ควรได้รับการตรวจซ้ำทุกปี หรือทุก ๓ ปี
- ผู้ที่พบปัจจัยเสี่ยง แม้ไม่ได้รับการตรวจ FBS แต่ควรได้รับความรู้ในการปรับเปลี่ยนการดำเนินชีวิตดังนี้
  - ☺ ออกกำลังกายต่อเนื่อง สม่ำเสมอ อายุน้อยวันละ ๓๐ นาที การออกกำลังกายจะช่วยควบคุมน้ำหนัก ช่วยเพิ่มการทำงานของอินซูลิน ช่วยการไหลเวียน ช่วยคลายเครียด และทำให้นอนหลับ
  - ☺ ควบคุมน้ำหนักตัวให้อยู่ในเกณฑ์ปกติ
  - ☺ ควบคุมอาหาร โดยลดอาหารที่มีไขมันสูง, อาหารหวาน และผลิตภัณฑ์จากแป้ง หลีกเลี่ยงการรับประทานของจุบจิบ
  - ☺ ควรตรวจเช็คโรคเบาหวานอย่างน้อยปีลักษณะครั้ง โดยเฉพาะเมื่ออายุเกิน ๓๕ ปี หรือมีประวัติครอบครัวเป็นเบาหวาน

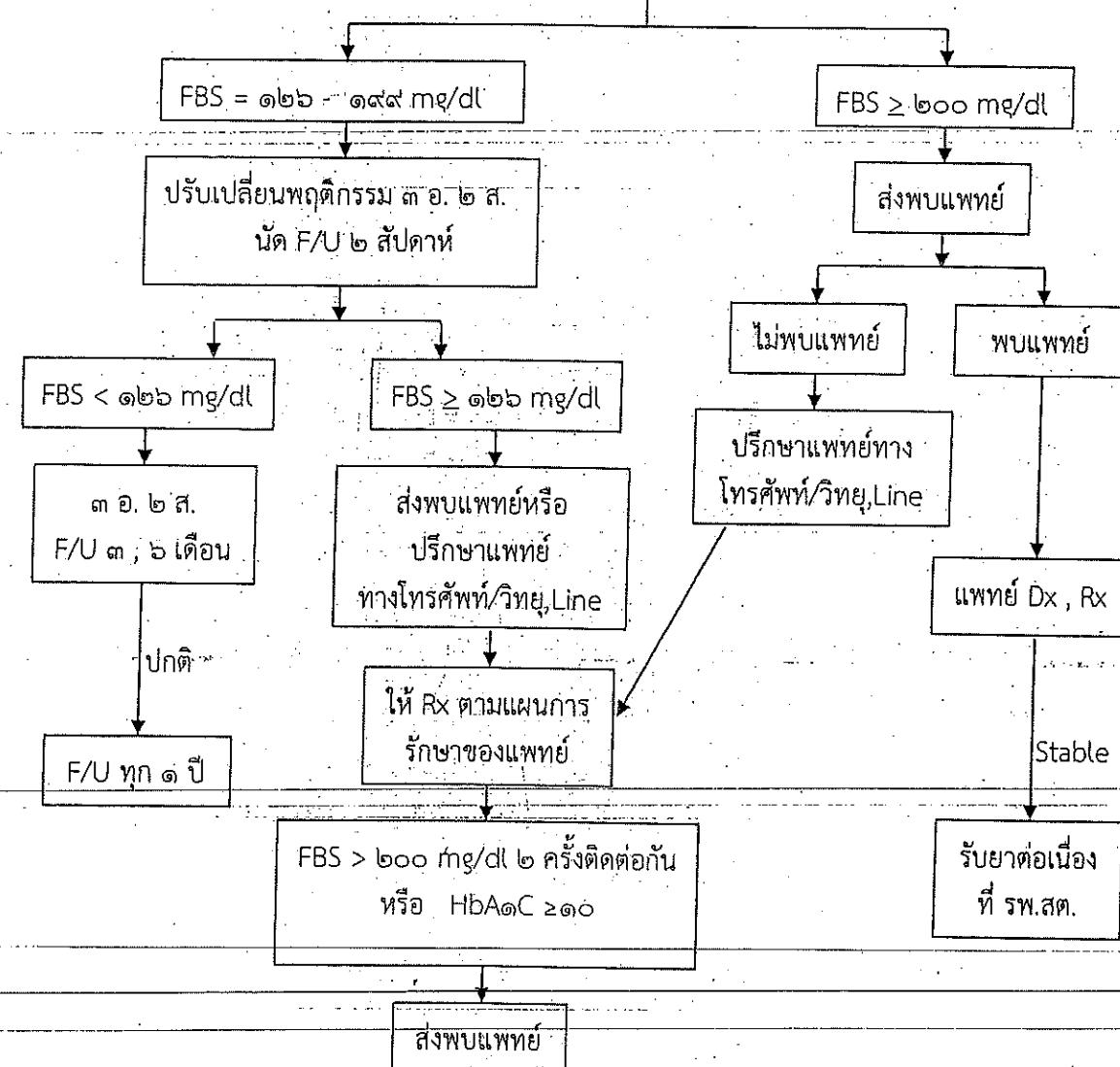
หมายเหตุ : ที่มา = แนวทางเวชปฏิบัติการคัดกรองและการดูแลรักษาจังหวัดภาคใต้จากเบาหวาน
 สำนักพัฒนาวิชาการ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
 - วารสารเวชปฏิบัติ และ "คลินิก"

มาตรฐานวิธีปฏิบัติ

วิธีปฏิบัติ		ฉบับแก้ไข	ครั้งที่ ๕/๒๕๖๐
CUP	บางส่วนน้อย	วันที่	๒ ตุลาคม ๒๕๖๐
วิธีปฏิบัติเรื่อง	แนวทางการบำบัดรักษาผู้ป่วยเบาหวานรายใหม่	แผนกที่เกี่ยวข้อง	กลุ่มงานเบาหวานบีตครอบครัว และชุมชน, ER, OPD,NCD
หน่วยงาน	รพ.สต.เขตอำเภอบางสะพานน้อย		โรงพยาบาลบางสะพานน้อย

ขั้นตอนการปฏิบัติ

ประชาชนที่รับการตรวจ FBS ด้วยเครื่อง Advantage

หมายเหตุ

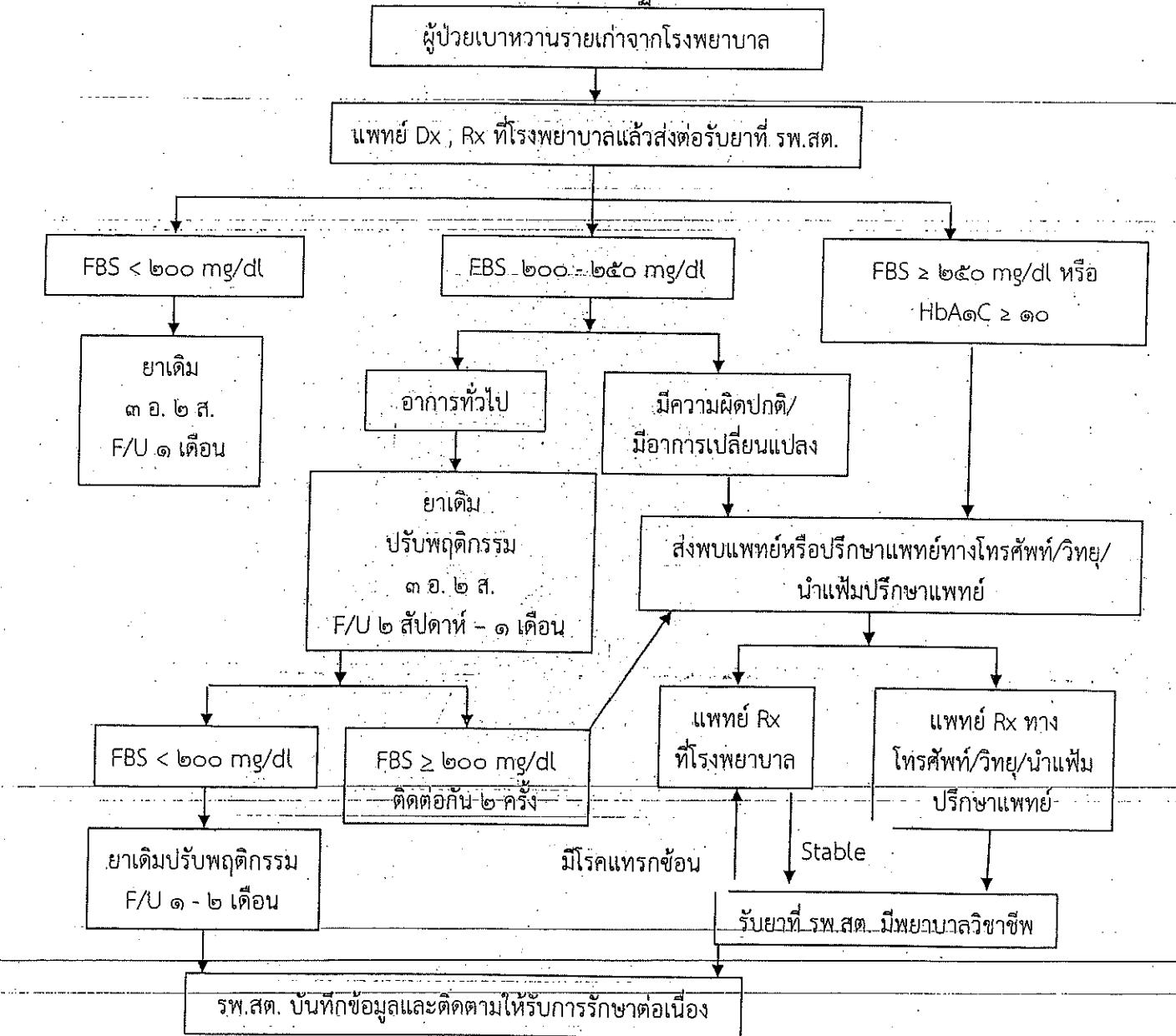
- FBS หมายถึง Fasting Blood Sugar ให้ผู้ป่วยอดอาหารและน้ำก่อนตรวจอายุ่งน้อย ๘ ชั่วโมง

วันที่บังคับใช้	จัดทำโดย ..... วันที่ ..... ๗๗๗ วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๐ (นางทศนันทน์ ประจักษ์วิมล) พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ อนุมัติโดย ..... วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๐ (นายสมพงษ์ พัฒนกิจไพรожน์) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลบางสะพานน้อย
๒ ตุลาคม ๒๕๖๐	บริบูรณ์ครั้งที่ ๑. .... บริบูรณ์ครั้งที่ ๒. .... บริบูรณ์ครั้งที่ ๓. ....

มาตรฐานวิธีปฏิบัติ

วิธีปฏิบัติ		ฉบับแก้ไข	ครั้งที่ ๕/๑๕๖๐
CUP	บางสะพานน้อย	วันที่	๒ ตุลาคม ๒๕๖๐
วิธีปฏิบัติเรื่อง	แนวทางการบำบัดรักษาผู้ป่วยเบาหวานรายเก่า	แผนกที่เกี่ยวข้อง	กลุ่มงานเวชปฏิบัติครอบครัว และฉุกเฉิน, ER, OPD
หน่วยงาน	รพ.สต.เขตอำเภอบางสะพานน้อย		โรงพยาบาลบางสะพานน้อย

ขั้นตอนการปฏิบัติ

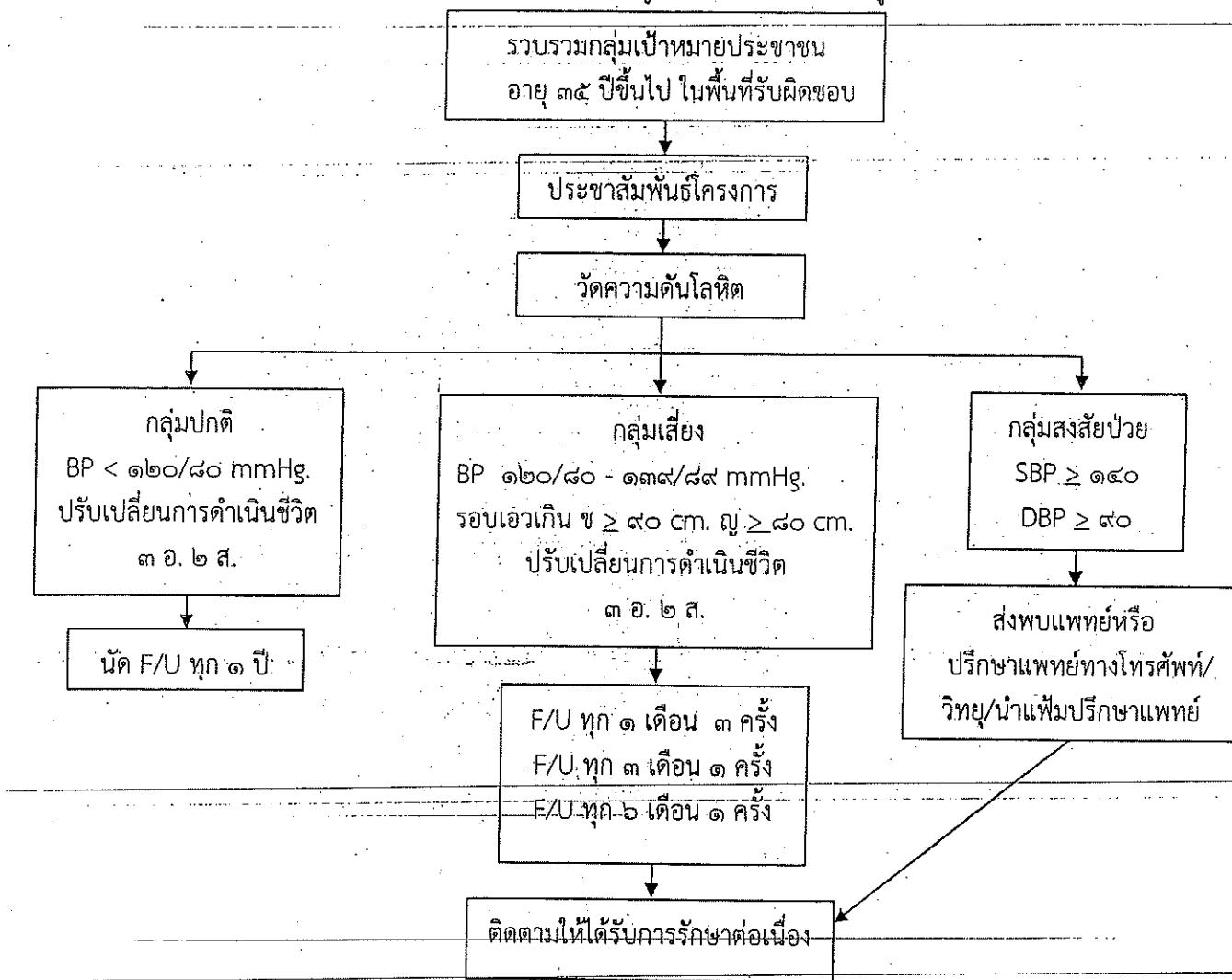
วันที่บังคับใช้	จัดทำโดย..... <u>นางสาวนันนารุณ ประจักษ์วิมูล</u> วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๐ (นางทัศนันทน์ ประจักษ์วิมูล)
๒ ตุลาคม ๒๕๖๐	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ อนุมัติโดย..... <u>นายสมพงษ์ พัฒนกิจไพรเจริญ</u> วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๐ (นายสมพงษ์ พัฒนกิจไพรเจริญ) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลบางสะพานน้อย

๗

มาตรฐานวิธีปฏิบัติ

วิธีปฏิบัติ		ฉบับแก้ไข	ครั้งที่ ๕/๒๕๕๐
CUP	บางสะพานน้อย	วันที่	๒ ตุลาคม ๒๕๖๐
วิธีปฏิบัติเรื่อง	แนวทางการคัดกรองผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง	แผนกที่เกี่ยวข้อง	กลุ่มงานเวชปฏิบัติครอบคลุม และழงชน, ER, OPD
หน่วยงาน	รพ.สต.เขตอำเภอบางสะพานน้อย		โรงพยาบาลบางสะพานน้อย

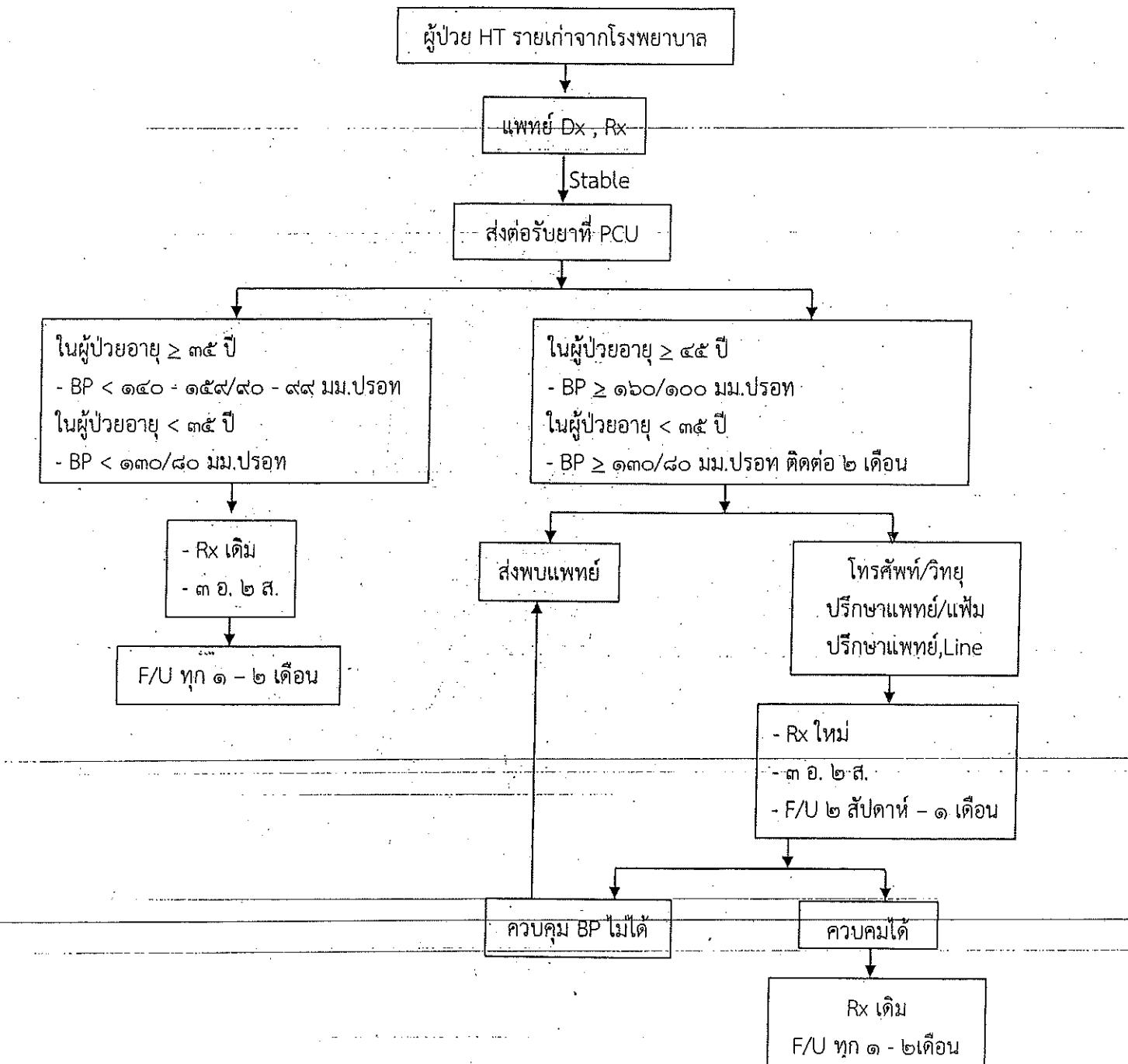
ขั้นตอนการปฏิบัติ
แนวทางการคัดกรองผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง

วันที่บังคับใช้	จัดทำโดย..... พ./ก.๗/๗/๗ (นางทัศนันดร์ ประจักษ์วิมล) พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
ปรับปรุงครั้งที่ ๑. ปรับปรุงครั้งที่ ๒. ปรับปรุงครั้งที่ ๓.	อนุมัติโดย..... พ./ก.๗/๗/๗ (นายสมพงษ์ พัฒนกิจไฟโรจน์) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลบางสะพานน้อย

มาตรฐานวิธีปฏิบัติ

วิธีปฏิบัติ		ฉบับแก้ไข	ครั้งที่ ๕/๒๕๖๐
CUP	บางสะพานน้อย	วันที่	๒ ตุลาคม ๒๕๖๐
วิธีปฏิบัติเรื่อง	แนวทางการบำบัดรักษาผู้ป่วยความดันโลหิตสูง	แผนกที่เกี่ยวข้อง	กลุ่มงานเวชปฏิบัติครอบคลุม และชุมชน, ER, OPD
หน่วยงาน	รพ.สต.เขตอำเภอบางสะพานน้อย		โรงพยาบาลบางสะพานน้อย

วันที่บังคับใช้	จัดทำโดย ..... วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๐ (นางทศนันนารณ์ ประจักษ์วิมล) พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
๒ ตุลาคม ๒๕๖๐ ปรับปรุงครั้งที่ ๑. ปรับปรุงครั้งที่ ๒. ปรับปรุงครั้งที่ ๓.	อนุมัติโดย ..... วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๐ (นายสมพงษ์ พัฒนกิจพิโรจน์) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลบางสะพานน้อย

มาตรฐานวิธีปฏิบัติ

วิธีปฏิบัติ		ฉบับแก้ไข	ครั้งที่ ๕/๒๕๖๐
CUP	บางสะพานน้อย	วันที่	๒ ตุลาคม ๒๕๖๐
วิธีปฏิบัติเรื่อง	การรับการส่งต่อ	แผนกที่เกี่ยวข้อง	งาน OPD , ER , IPD , NCD
หน่วยงาน	ศูนย์สุขภาพชุมชน อำเภอบางสะพานน้อย	กลุ่มงานเวชปฏิบัติครอบครัวและชุมชน	โรงพยาบาลบางสะพานน้อย

รับใบ Refer (บส.๐๘)/ใบส่งต่อการดูแลต่อเนื่อง

ลงทะเบียนรับการส่งต่อ

ลงรายละเอียดใน F.F ของผู้ป่วย

ให้บริการต่อเนื่อง No

Yes

ติดตามเยี่ยม/คุ้มครองให้การรักษาต่อเนื่อง

ตอบกลับใบ บส.๐๘/ใบตอบกลับการดูแลต่อเนื่อง

วันที่บังคับใช้

๒ ตุลาคม ๒๕๖๐

จัดทำโดย..... พญ.ใบไก่ วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๐

(นางทัศนันกรณ์ ประจักษ์วิมล)

พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

อนุมัติโดย..... พญ.ใบไก่ วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๐

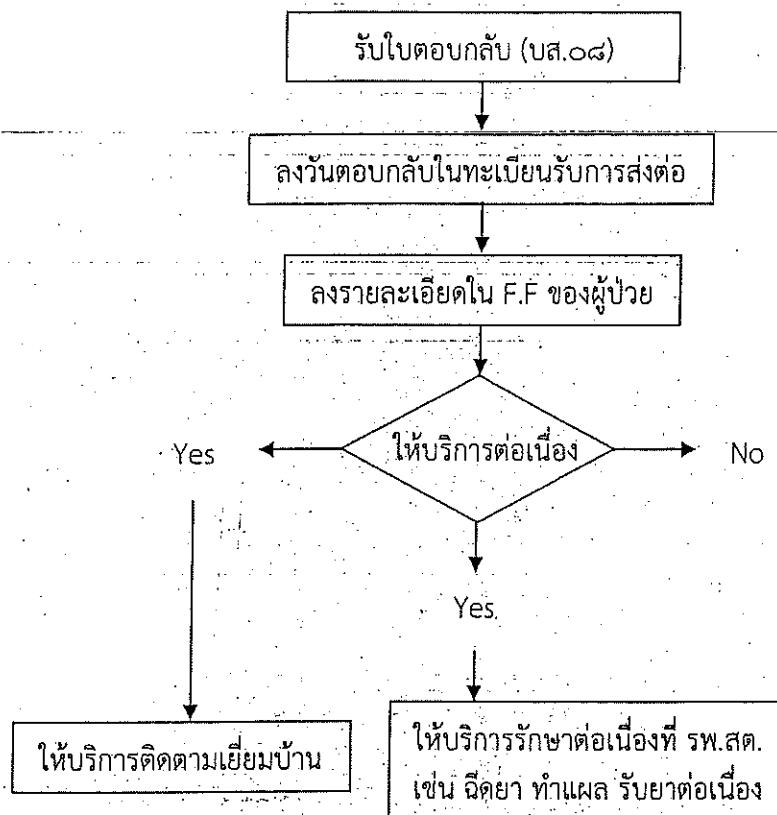
(นายสมพงษ์ พัฒนกิจไพรเจน)

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลบางสะพานน้อย

ปรับปรุงครั้งที่ ๑. ....
ปรับปรุงครั้งที่ ๒. ....
ปรับปรุงครั้งที่ ๓. ....

มาตรฐานวิธีปฏิบัติ

วิธีปฏิบัติ	ฉบับแก้ไข	ครั้งที่ ๕/๒๕๖๐
CUP	วันที่	๒ ตุลาคม ๒๕๖๐
วิธีปฏิบัติเรื่อง การรับการตอบกลับ	แผนกที่เกี่ยวข้อง	งาน OPD , ER , IPD
หน่วยงาน ศูนย์สุขภาพชุมชน อำเภอบางสะพานน้อย	กลุ่มงานเวชปฏิบัติครอบคลุมและชุมชน	โรงพยาบาลบางสะพานน้อย

วันที่บังคับใช้ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๐	จัดทำโดย..... นางทศนันทร์ ประจักษ์วิมล พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ อนุบัติโดย..... นายสมพงษ์ พัฒนกิจไพรเจริญ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลบางสะพานน้อย
ปรับปรุงครั้งที่ ๑. ปรับปรุงครั้งที่ ๒. ปรับปรุงครั้งที่ ๓.	

มาตรฐานวิธีปฏิบัติ

วิธีปฏิบัติ
CUP บางสะพานน้อย
วิธีปฏิบัติเรื่อง การยื้อมบ้าน
หน่วยงาน รพ.สต.เขตอำเภอบางสะพานน้อย

ฉบับแก้ไขครั้งที่ ๕/๒๕๖๐

วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๐

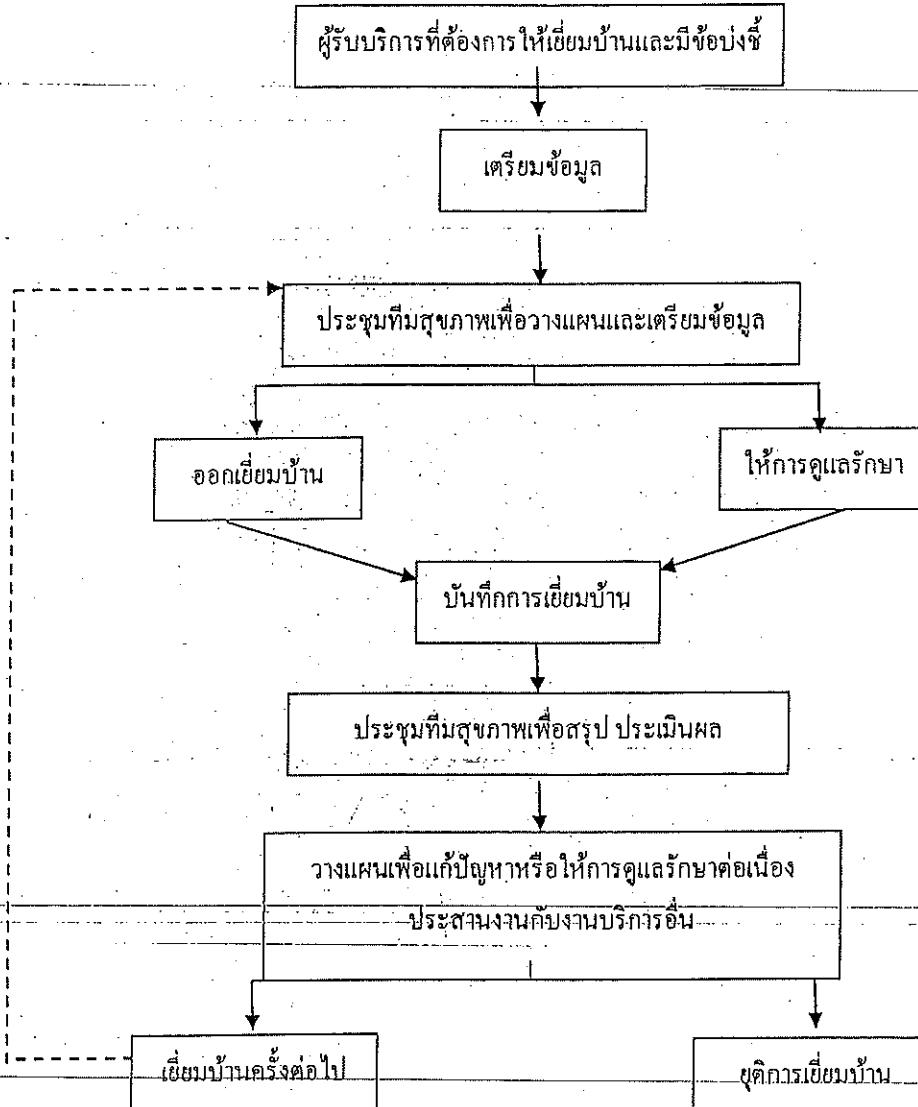
แผนกที่เกี่ยวข้อง กลุ่มงานเวช

ศูนย์ฯจะสานงานเดียวกันต่อไป ทั้งหมดเดียวกัน

ក្រសួងយោបល់នគរបាលខេត្តពោធិ៍

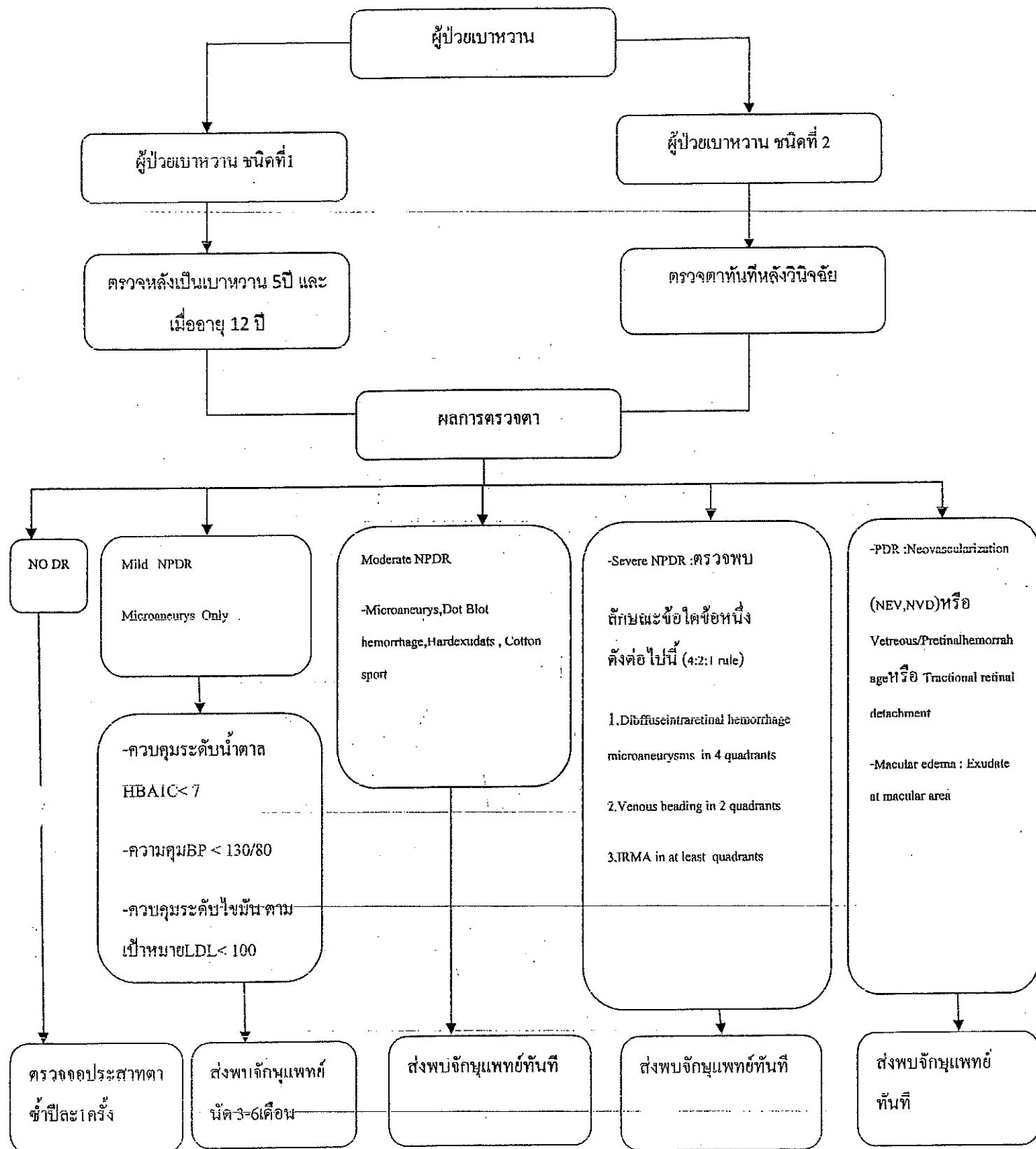
๑๖๘

ขั้นตอนการปฏิบัติ

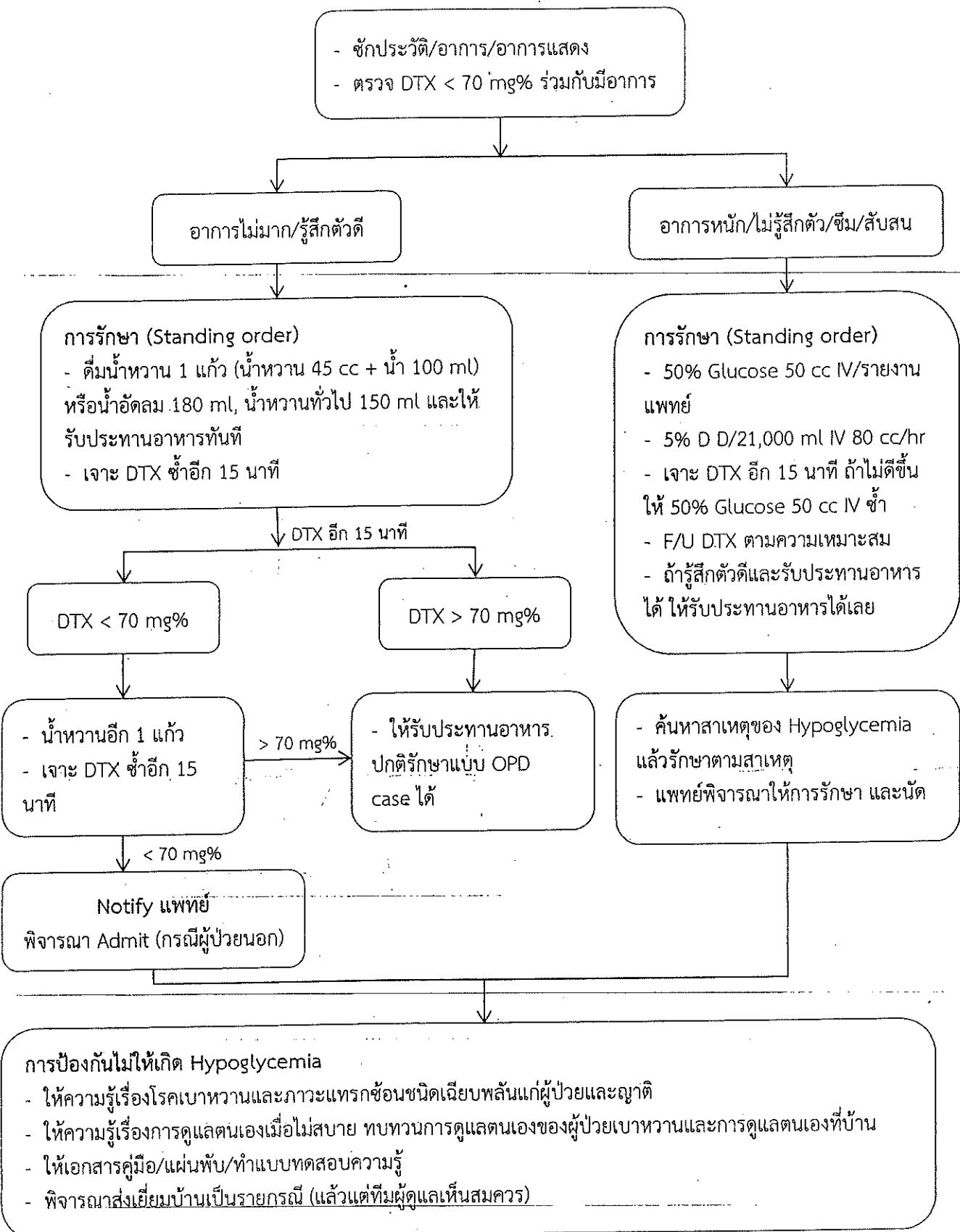

วันที่บังคับใช้ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๐	จัดทำโดย ..... พช.สันป่าตอง ..... วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๐ (นางทักษันนนกรณ์ ประจักษ์วิมล) พยาบาลวิชาชีพทำน้ำยกร่าง อนุมัติโดย ..... พช.สันป่าตอง ..... วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๐ (นายสมงษ์ พัฒนกิจไฟโรจน์) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลบางสะพานน้อย

แนวทางการคัดกรองและติดตามจอประสาทตาผิดปกติในผู้ป่วยเบาหวานโรงพยาบาลบางสะพานน้อย

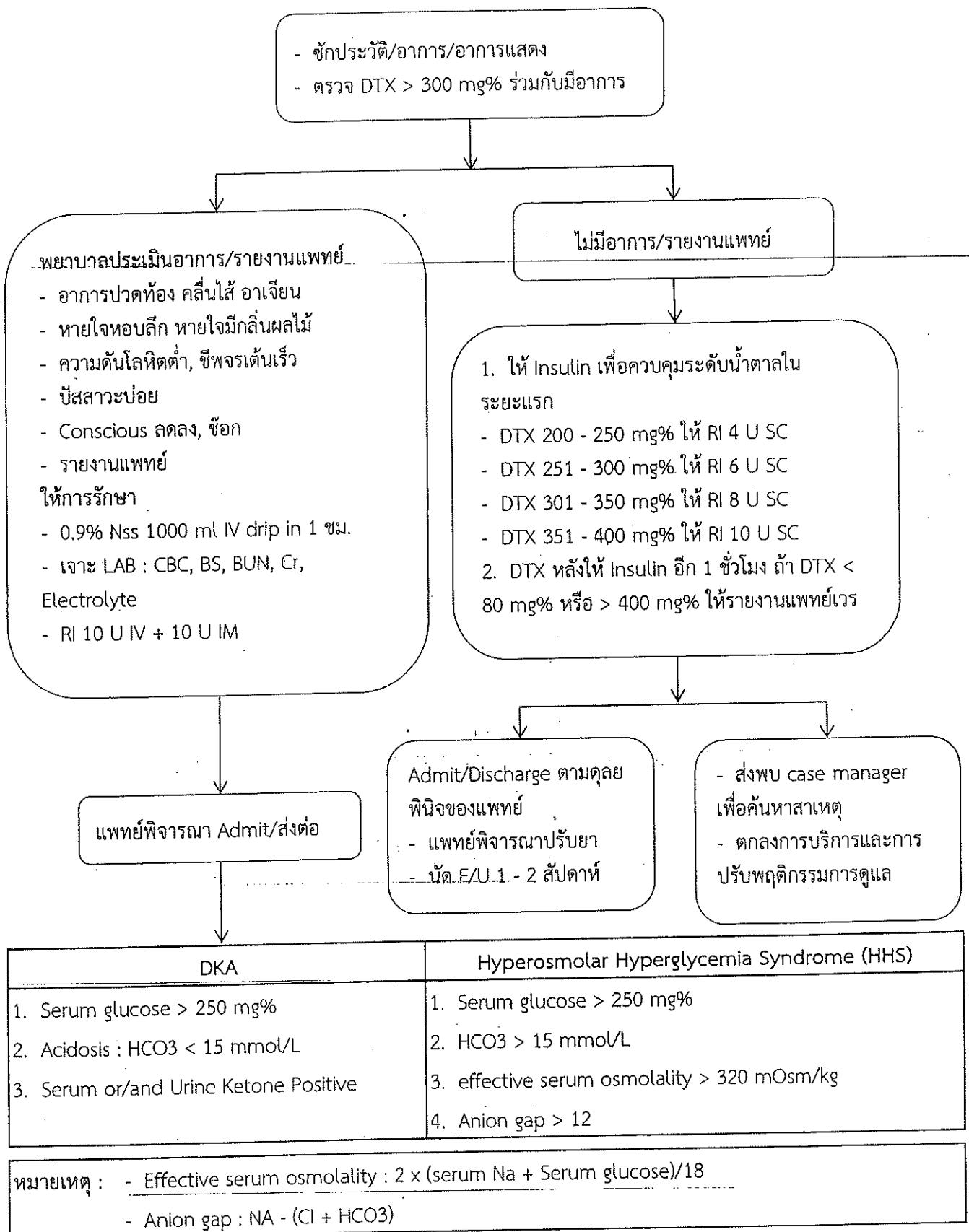

แนวทางการดูแลผู้ป่วยเบาหวานที่มีภาวะ Hypoglycemia

ที่มา : เวชปฏิสำหรับโรคเบาหวาน 2558 จัดทำโดย สมาคมโรคเบาหวานแห่งประเทศไทย ในพระราชนิมิต สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, สมาคมต่อมิเร่อ แห่งประเทศไทย, กรมการแพทย์กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

แนวทางการดูแลผู้ป่วยเบาหวานที่มีภาวะ Hyperglycemia

ที่มา : เวชปฏิบัติสำหรับโรคเบาหวาน 2558 จัดทำโดย สมาคมโรคเบาหวานแห่งประเทศไทย ในพระราชนูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, สมาคมต่อมไร้ท่อ แห่งประเทศไทย, กรมการแพทย์กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

แบบฟอร์มการเขียน CNPG

	เรื่อง แนวทางการพยาบาลผู้ป่วย เบาหวานที่มีภาวะน้ำดีต่ำในเลือดต่ำ	CNPG - OPD - 001
	ฝ่าย / งาน ผู้ป่วยนอก	สำเนาที่ _____ หน้าที่ 1 ของ 5
	วันที่อุบัติเหตุ.....	แก้ไขครั้งที่...0.....
	ผู้จัดทำ..... (นางทศนันทรณ์ ประจักษิรimal) ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ	ผู้อนุมัติ..... (นายสมพงษ์ พัฒนกิจไฟโรจน์) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงพยาบาล

1. วัตถุประสงค์

- เพื่อเป็นแนวทางในการดูแลผู้ป่วยเบาหวานที่มีภาวะน้ำดีต่ำในเลือดต่ำ

2. แบบฟอร์ม / เอกสารอ้างอิง / เว็บไซต์

- แนวทางเวชปฏิบัติสำหรับโรคเบาหวาน ปี 2557 สมาคมโรคเบาหวานแห่งประเทศไทย และสปสช.
- การพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ เล่ม 1/2 / คณะกรรมการสถาบันบรรษัตรราชชนก พิมพ์ครั้งที่ 10, 2553

3. แนวทางและผังกระบวนการ

(ตามเอกสารแนบ)

EB 2(1)

แนวทางการพยาบาลผู้ป่วยเบาหวานที่มีภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ

คำจำกัดความ

ภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ (*Hypoglycemia*) : เป็นภาวะแทรกซ้อนที่น้ำตาลในเลือดต่ำ โดยทั่วไปต่ำกว่า 70 mg/dl โดยมีอาการแสดงของน้ำตาลในเลือดต่ำ ซึ่งสาเหตุอาจเกิดจากการรับประทานยามาก ได้เสื่อมหรือไม่ได้รับประทานอาหารตามเวลา

การวินิจฉัยน้ำตาลในเลือดต่ำอาศัยเกณฑ์ 3 ประการได้แก่

1. Plasma glucose $\leq 70 \text{ mg/dl}$

2. มีอาการและอาการแสดง ของน้ำตาลในเลือดต่ำ

3. อาการหายไป เมื่อได้รับน้ำตาลหรือกลูโคส

การวินิจฉัยดังกล่าวควรอาศัยการตรวจเลือดทางหลอดเลือดต่ำ (*Venous plasma glucose*) และส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ แต่ในทางปฏิบัติการตรวจเลือดวิธีดังกล่าวอาจต้องใช้เวลา การตรวจด้วยน้ำตาลจาก การเจาะเลือดปลายนิ้ว (*Capillary glucose*) จะช่วยทำให้การวินิจฉัยรวดเร็วขึ้น และในปัจจุบันมีความแม่นยำมากขึ้น จึงสามารถใช้วินิจฉัยอุปกรณ์ได้ และควรได้รับการยืนยันจากการตรวจทาง ห้องปฏิบัติการอีกครั้ง

ชนิดและสาเหตุของภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ

แบ่งได้ 2 ชนิดใหญ่ๆ ดังนี้

1. Fasting hypoglycemia

เป็นภาวะที่น้ำตาลในเลือดต่ำในขณะอดอาหาร มักจะเกิดขึ้นในช่วงกลางคืนหรือเช้ามืด โดยทั่วไป อาการมีรุนแรง สาเหตุของภาวะในเลือดต่ำชนิดนี้มีหลายสาเหตุ ซึ่งเป็นผลเนื่องจากการไม่สมดุลระหว่างการสร้างน้ำตาลกลูโคสจากตับและการใช้น้ำตาลของเนื้อเยื่อส่วนปลาย สิ่งแบ่งย่อยได้เป็น 2 กลุ่ม

1.1 เกิดจากการสร้างน้อย (*Underproduction*)

1.2 เกิดจากการใช้น้ำตาลมาก (*Overutilization*)

2. Postprandial hypoglycemia

เป็นภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำที่เกิดขึ้นในช่วงหลังรับประทานอาหาร มักเกิดภายใน 3 – 4 ชั่วโมง ส่วนใหญ่อาการมีรุนแรง มักเป็นอาการไม่รุนแรง มักเป็นเพียงอาการจากการกระตุ้นระบบประสาทเชิงประสาท เช่นร่างกายม้ากจดอยู่บนอ่างเตาอยู่จนมีระดับน้ำตาลเป็นปกติ

อาการและอาการแสดง ของน้ำตาลในเลือดต่ำ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

โดยทั่วไปอาการจะเริ่มมีอาการผิดปกติเมื่อระดับน้ำตาลในเลือดต่ำกว่า 60 mg./dl และเมื่อต่ำกว่า 50 mg./dl จะเริ่มมีความผิดปกติทั่วไปรับประทานอาหาร โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มได้แก่

1. Autonomic symptoms : ได้แก่ มือสั่น ใจสั่น เหนื่อยออก หงุดหงิด หัวใจเต้นแรง กระวนกระวาย ชาบริเวณรอบปาก ชาปลายมือปลายเท้า อ่อนเพลีย ตาลาย เป็นลม

2. Neuroglycopenic symptoms : ได้แก่ อ่อนแรง เหนื่อยเพลีย อกร้อน ปวดศีรษะ สับสน ผันร้าย พูดผิดปกติ พูดลำบาก อารมณ์ 变化 เปลี่ยนแปลง พฤติกรรมเปลี่ยนแปลง ความผิดปกติในการเคลื่อนไหว ข้าก หมดสติและเสียชีวิตได้

อาการผิดปกติที่เกิดขึ้นทั้ง 2 กลุ่ม จะมีความแตกต่างกันไปในผู้ป่วยแต่ละรายและแม้ในคนเดียวกัน การเกิดอาการแต่ละครั้งอาจแตกต่างกันได้ โดยทั่วไปเมื่อระดับน้ำตาลในเลือดลดลงเร็วมากจะเกิดอาการเกี่ยวกับระบบประสาಥอตโนมัติ (Autonomic symptom)

การประเมินความรุนแรงของภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ

ความรุนแรงของภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำแบ่งออกเป็น 3 ระดับตามอาการแสดงที่ปรากฏและความสามารถในการช่วยเหลือตนเอง ได้แก่

1. ภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำระดับไม่รุนแรง (Mild hypoglycemia) หมายถึงผู้ป่วยที่มีระดับน้ำตาลในเลือดต่ำแต่ไม่มีอาการอโศกโนมิค เช่นอาการใจสั่น ผู้ป่วยสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง
2. ภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำระดับปานกลาง (Moderate hypoglycemia) หมายถึงภาวะที่มีน้ำตาลในเลือดต่ำ และมีอาการอโศกโนมิค และอาการสมองขาดกลูโคสเกิดขึ้นเล็กน้อยหรือปานกลาง ผู้ป่วยสามารถแก้ไขได้ด้วยตนเอง
3. ภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำรุนแรง (Severe hypoglycemia) ผู้ป่วยจะมีอาการรุนแรงจนไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ต้องอาศัยผู้อื่นช่วยเหลือ หรือรุนแรงมากจนหมดสติหรือซัก

แนวทางในการดูแลรักษาผู้ป่วยที่มีภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ

ขั้นตอนในการวินิจฉัยผู้ที่มาโรงพยาบาลด้วยอาการที่เข้าได้กับภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ มีดังนี้

1. อินยันว่าผู้ป่วยมีระดับน้ำตาลในเลือดต่ำจริง (True hypoglycemia)

บางครั้งอาการที่นำให้ผู้ป่วยมาโรงพยาบาลเข้าได้กับภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำแต่ยังมีอีกหลายภาวะที่เกิดอาการคล้ายกันได้ ดังนั้นจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องยืนยันไปว่าเป็น True hypoglycemia ซึ่งทำได้โดยการเจาะเลือดต่ำระดับน้ำตาลต่ำจริง (Venous plasma glucose) ซึ่งต้องเป็นการตรวจจากห้องปฏิบัติการ แต่อย่างไรก็ตามในกรณีฉุกเฉิน การวินิจฉัยอาจพожาใช้ผลจาก Capillary glucose ได้ แต่ต้องเจาะ Venous plasma glucose เพื่อยืนยันเสมอ และต้องเก็บเลือดส่วนหนึ่ง เพื่อส่งระดับฮอร์โมนต่างๆในกรณี True hypoglycemia จริง

นอกจากนี้ยังมีบางภาวะที่ทำให้ระดับน้ำตาลในเลือดต่ำได้จาก Invitroglycolysis เช่น ผู้ป่วย leukemia หรือ Polycythemia vera เนื่องจากตั้งเลือดทึ้งไวนานเกินไป ซึ่งภาวะนี้สามารถแก้ไขได้โดยการปั๊มแยก plasma ออกนำไปด้วยเบร็ฟและทำการตรวจทันที

2. แยกระหว่าง Fasting hypoglycemia กับ Postprandial hypoglycemia

การแยกความจำเป็นอย่างยิ่งนีองจาก Fasting hypoglycemia มักมีสาเหตุของโรคที่รุนแรงกว่า Postprandial hypoglycemia ซึ่งมักหายเองได้และเป็นภาวะที่พบได้น้อยกว่า การแยกต้องอาศัยประวัติเกี่ยวกับระยะเวลาของอาการและผลทางห้องปฏิบัติการ อย่างไรก็ตามต้องระลึกไว้เสมอว่า ผู้ที่มี Fasting hypoglycemia อาจมาด้วย Postprandial hypoglycemia ได้

3. หาสาเหตุของภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ

โดยทั่วไปแล้วในกลุ่ม Postprandial hypoglycemia พบรูปแบบที่พบรูปแบบในเวชปฏิบัติ มักเป็นจาก Alimentary hypoglycemia ซึ่งจากประวัติและตรวจร่างกายสามารถให้การวินิจฉัยได้ แต่ใน

Fasting hypoglycemia จะต้องหาสาเหตุต่อไป โดยแบ่งว่าเป็น Underproduction หรือ Overutilization โดยอาศัยรับดับน้ำตาลที่ต้องการในการรักษาจะดับน้ำตาลในเลือด รวมทั้งการแยกโดยอาศัยประวัติและการตรวจร่างกายร่วมด้วยตามที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น

4. ผู้ที่เป็นโรคเบาหวานและ / หรือได้รับการรักษาอยู่หรือไม่

ผู้ป่วยกลุ่มนี้เป็นผู้ป่วยที่มีโอกาสเกิดภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำได้ทั้งจากตัวโรคและภาวะแทรกซ้อนที่เกิดขึ้นจากการรักษา และปัจจัยอื่นๆ สาเหตุของภาวะน้ำตาลต่ำในเลือด ได้แก่ ผู้ป่วยที่รับประทานอาหารได้น้อยลง ออกกำลังกายมากเกินไป ลดน้ำหนัก รับประทานยาหรืออีดยาผิด มีโรคตับภาวะไตเสื่อม ดื่มเครื่องดื่มที่มีส่วนประกอบของ Alcohol มากยิ่งไป เป็นต้น

5. ภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำที่เกิดขึ้นในโรงพยาบาล

พบว่ายาโดยเฉพาะยาลดระดับน้ำตาลในเลือด Sulfonylurea , Insulin และ Alcohol เป็นสาเหตุที่พบบ่อยที่สุดถึงร้อยละ 60 ภาวะไตวายร้อยละ 15 โรคตับร้อยละ 15 ภาวะขาดอาหารร้อยละ 10 และติดเชื้อรุนแรงประจำร้อยละ 5 ส่วนภาวะอื่นๆ พบน้อย

ผู้ที่เสี่ยงต่อภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ

- รายที่ได้รับการฉีดอินซูลิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังการดine เว้นอาหาร หรือหลังการออกกำลังกาย
- กินยา Sulfonylurea โดยเฉพาะอย่างยิ่งชนิดที่ออกฤทธิ์ยาว
- การดine เว้นอาหาร หรือกินอาหารน้อยลง กินผิดเวลา หรือมีการปรับชนิดของอาหารทำให้มีแป้งลดลง
- ออกกำลังกายเพิ่มมากขึ้น
- การดื่มแอลกอฮอล์
- ผู้ป่วยสูงอายุ
- เป็นโรคตับ
- ร่างกายไวต่ออินซูลินเพิ่มขึ้น เช่น น้ำหนักลด ออกกำลังกายเพิ่มมากขึ้น
- เคยเกิดน้ำตาลในเลือดต่ำระดับรุนแรง
- เคยเกิดน้ำตาลต่ำแต่ไม่มีอาการ
- ผู้ป่วยโรคเบาหวานที่เป็นโรคไต อาจจะมีการคั่งของยา
- การได้รับยาไม่เหมาะสม ชนิด ขนาด วิธีใช้ไม่เหมาะสม
- ได้รับยา Beta-adrenergic blocker

การรักษา

การรักษาเริ่มต้นหลังจากที่เจ้าเลือดส่งหาระดับน้ำตาลในเลือด และเก็บเลือดส่วนหนึ่งไว้แล้ว ให้ทำการรักษาได้โดยไม่ต้องรอผลเลือด เนื่องจากจะทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อนต่อสมองแบบการได้ในผู้ป่วยที่มีระดับน้ำตาลในเลือดต่ำแต่รู้สึกตัวดี ให้รับประทาน Simple carbohydrate ขนาด 15 – 30 กรัม ได้แก่ น้ำหวาน น้ำผลไม้ น้ำอัดลม แต่ถ้าหมดสติให้ Glucose ฉีดเข้าเส้นเลือดในรูป 50% glucose 50 ml.

ตามด้วย 5 – 10 % dextrose หยดเข้าหลอดเลือดดำ 60 มล./ชม. โดยทั่วไปอาการจะดีขึ้นอย่างรวดเร็ว
ควรเจาะติดตามระดับน้ำตาลในเลือดเป็นระยะและปรับจนระดับน้ำตาลปกติ ถ้าระดับน้ำตาลในเลือดปกติ แต่
การตอบสนองค่อนข้างช้า อาจเกิดจากภาวะสมองบวม และต้องนึกถึงสาเหตุอื่นๆ ที่ส่งผลให้เกิด昏迷ตัวร่วม
ด้วย ในผู้ป่วยที่มีสาเหตุจาก Overutilization อาจต้องใช้ปริมาณ Glucose ค่อนข้างมาก ในผู้ป่วยเหล่านี้
ควรได้รับการรักษาในโรงพยาบาลทุกราย โดยเฉพาะในรายที่มาด้วยอาการจาก Neuroglycopenia ที่รุนแรง
ในกรณีที่ระดับน้ำตาลต่ำจากการฉีดอินซูลินคราวหัว Dextrose หยดเข้าหลอดเลือดดำอย่างน้อย 12 – 24 ชม.
แต่ถ้าเกิดจากยาลดระดับน้ำตาลในเลือดโดยเฉพาะที่มีค่าครึ่งชีวิตร่วมกับภาวะไตเสื่อมควรให้นาน 3 – 5 วัน
เพื่อป้องกันผลกระทบต้าน้ำตาลต่อชา สำหรับการรักษาในระยะยาวนั้นนั่นอยู่ที่สนับสนุนให้ระดับน้ำตาลในเลือด
ต่ำ ให้แก้และรักษาที่สาเหตุในกรณีไม่สามารถแก้ไขได้ การให้รับประทานอาหารให้บ่อยขึ้นสามารถป้องกันการ
เกิดภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำได้

ส่วนในกลุ่ม Postprandial hypoglycemia นั้นส่วนใหญ่ไม่ต้องให้การรักษาแบบเร่งด่วน ส่วนใน
ระยะยาวควรหลีกเลี่ยงอาหารที่เป็น Simple carbohydrate ควรทาน Complex carbohydrate เพื่อ
ช่วยลดการดูดซึมให้ช้าลงจะช่วยป้องกันการเกิดน้ำตาลในเลือดต่ำได้
***** การกินกลูโคส 15 กรัม จะช่วยให้ระดับกลูโคสในเลือดเพิ่มขึ้นประมาณ 38 มก./ดล. ภายในเวลา
20 นาที และการกินกลูโคส 20 กรัม จะช่วยให้ระดับกลูโคสในเลือดเพิ่มขึ้นประมาณ 65 มก./ดล. ภายใน
เวลา 45 นาที การกินคาร์โบไฮเดรตแต่ละครั้งในปริมาณมากกว่า 30 กรัม นอกจากจะให้ผลการแก้ไขภาวะ
น้ำตาลต่ำในเลือดไม่แตกต่างจากการรับประทานในปริมาณ 15 – 30 กรัมแล้ว ยังอาจทำให้เกิดปัญหาภาวะ
น้ำตาลสูงในเลือดตามมาได้ *****

แนวทางป้องกันความเสี่ยงการเกิด Hypoglycemia ขณะนอนโรงพยาบาล

ประเมินกลุ่มเสี่ยง Hypoglycemia

- ผู้สูงอายุ
- ผู้ป่วยมีปัญหาระดับน้ำตาลต่ำร่วมด้วย
- ผู้ป่วยมีประวัติการเกิด Hypoglycemia
- รับประทานอาหารได้น้อย
- ได้ยา_rักษาเบาหวานชนิด Insulin , Sulfonylurea โดยเฉพาะ Gliben
- ผู้ป่วยที่ได้รับยา Beta – adrenergic blocker
- ผู้ป่วยมีประวัติดื่มแอลกอฮอล์

แนวทางการปฏิบัติในผู้ป่วยเบาหวานขณะนอนโรงพยาบาล

1. มีการติดตามค่า Blood glucose อย่างต่อเนื่อง

- มีการประเมิน DTX ก่อนความเรื้อรังในผู้ป่วยเบาหวานทุก case
- กรณี DTX < 100 mg/dl ให้หยุดยา DM ไว้ก่อน พร้อมรายงานแพทย์เรื่องให้รับทราบ

2. มีการคำนวนพลังงานของอาหารที่ผู้ป่วยต้องรับในแต่ละวัน

- ผู้ป่วยเบาหวานมีการคำนวนพลังงานของอาหารที่ผู้ป่วยจำเป็นต้องได้รับ สร้างแผนกโภชนาการทุกราย

- อาหารสำหรับผู้ป่วยเบาหวาน เน้นเป็นอาหารธรรมชาติเบาหวานกรณีไม่มีข้อบ่งชี้
  - กรณีผู้ป่วยต้องรับประทาน ไม่ได้หรือจำเป็นต้องรับประทานอาหารอ่อน ให้ประสานงานโภชนาการเพื่อจ่ายอาหารเสริมเมื่อก่อนนอน
3. มีการประเมินและบันทึกการรับประทานอาหารของผู้ป่วย ที่ประเมินแล้วเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการเกิด Hypoglycemia โดยมีการประเมินทุกวัน
  4. ให้ความรู้เกี่ยวกับการเกิดภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ และป้องกันการแก้ไขภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำกับผู้ป่วยและญาติ
  5. มีการติดป้ายชาร์ตและเติมผู้ป่วยฯ พ่อเป็นเครื่องเตือนถึงความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะ Hypoglycemia
  6. ปฏิบัติตามแนวทางการดูแลผู้ป่วย Hypoglycemia กรณีมีอาการ Hypoglycemia